

עד פֿאן תקוני הכּוּם, [פְּרִי] לְהַתְּבַרֵךְ
כְּמוֹ שְׂרָאוֹי, בְּחַיִּים הַנְּמוֹשִׁים מִלְּמַעְלָה
[מח"ס]. וְזֶה סוּד: לִפְנֵי שְׁמֵשׁ יְנוּן שְׁמוֹ
(תהלים עב,ז), שֶׁבֶד תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַתְּקִין לְמַלְכָּה הַמְּשִׁיחַ בְּשִׁמּוֹת שְׁלוֹ לְפִי
הַמְּדַרְגּוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת. [וְעַל דְּרָךְ זֶה]: עַד
כִּי יָבֵא שִׁיל"ה (בְּרֵאשִׁית מַטְי), אֲזִי יִזְכּוּ
יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים עֲלִיּוֹנִים, בְּמִנוּחָה שֶׁל
הַכֹּל. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

עַד הֵכָא תְּקוּנֵי כְּסָא לְאַתְּבָרְכָא בְּדִקָּא
יָאוּת, בְּחַיִּים דְּאַתְּמַשְׁכֵּן מִלְּעֵלָא. וְרַזָּא
דָּא לִפְנֵי שְׁמֵשׁ יְנוּן שְׁמוֹ (תהלים עב יז).
דְּהִכִּי אַתְּקִין לֵיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּשִׁמְהֵן דִּילָהּ לְפּוּם
דְּרַגִּין עֲלִיאִין. וּבֵיהּ עַד כִּי יָבֵא שִׁילָהּ
(בראשית מט י). פְּדִין יִזְכּוּן יִשְׂרָאֵל לְחַיִּין
עֲלִיאִין בְּנִיחָא דְּכֵלָּא. זַפְּאָה חוּלְקָהוּן
דִּישְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאַתִּי.

ליל מ"ז בניסן

[אַלְיָהוּ הַנְּבִיא] פְּתַח וְאָמַר, רַבִּי, רַבִּי:
בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ וְגו' (בְּרֵאשִׁית א,א), וְלִכְלֵל הַיָּד
הַחֲזוּקָה וְגו' (דְּבָרִים לז,יב), כֵּן תְּלוּיִים
הַדְּבָרִים, אֱלוֹי בְּנִגְדֵי אֱלוֹי, בְּסוּדוֹת
עֲלִיּוֹנִים וְדָאֵי. דִּיוּקָן עֲלִיּוֹן שְׁכּוּלָל הַכֹּל,
[דְּהִינּוּ] כֹּל הַדִּיוּקָנָאוּת, זֶה אָדָם,¹³⁶
כִּשְׁהוּא מִתְחַלֵּק לְאַרְבַּע חִיּוֹת, שְׁהֵם
[בְּנִגְדֵי] רֵאִיָּה שְׁמִיעָה רִיחַ דְּבוּר.¹³⁷
מִבְּחוּץ, הֵם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁל אֲדָנִי,¹³⁸
וְזֶה [בְּמִנְיָן] הֵיכְל¹³⁹ מִצַּד הַגּוּף. אֲבָל
בְּפְנִימִיּוֹת הֵם יְהו"ה, מִצַּד שֶׁל הַנְּשִׁמָּה.

פְּתַח וְאָמַר ר' ר' בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וכו'. וְלִכְלֵל הַיָּד
הַחֲזוּקָה וכו' (דְּבָרִים לד יב). הֵכָא תְּלִין
מִלִּין אֲלִין לְקַבֵּל אֲלִין בְּרִזִין עֲלִיאִין
וְדָאֵי. דִּיוּקָנָא עֲלָאָה דְּכֵלִיל (כֵּלָּא) כֹּל
דִּיוּקָנִין דָּא אָדָם, בְּד' חִיּוֹן אַתְּפְּרֵשׁ,
דְּאֲנוּן רֵאִיָּה שְׁמִיעָה רִיחַ דְּבוּר. מִלְּבַר
אֲנוּן ד' אַתְּנוּן דְּאֲדָנִי, וְדָא הֵיכְל מְסֻטְרָא
דְּגוּפָא. אֲבָל מִלְּגוֹ אֲנוּן יְהו"ה מְסֻטְרָא
דִּנְשִׁמָּתָא.

136. עי' זהר יתרו ח"ב, פ, ע"ב, כסא הכבוד, אריה שור נשר, אדם כולל כולם וכו'.

137. עי' ת"ז תי' ע, קב, ע"א; קל"ח, פתח לאילב, והנושא שם הוא אדם קדמון וענפיו - רשר"ד (ראייה, שמיעה, ריח, דיבור).

138. עי"ש קכה, ע"ב.

139. שם תי' יח, לב, ע"א; בדרוש טו"ב בשבט, אוצרות רמח"ל: "שהם ב' השמות, שם יהו"ה מבפנים ושם אדני" לחוץ, שהיא היכל שלו; עי' מפתחות שיכנה - היכל.

ועוד, אדם אֵיהו עֲלֵמָא, דְּאֵיהו שְׁלִישׁ יָם, שְׁלִישׁ מְדַבְּר, דְּלִפְא אֵיהו יָמָא, דְּתַמְזָן דְּמָא קְאָים, וּמְנַה נְפִיק לְכָל סְטָר. וּבַה כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם וְכוּ' אֶל מְקוֹם שְׁהַנְחָלִים הוּלְכִים (קהלת א ז). שְׁלִישׁ מְדַבְּר, אֵלִין בְּנֵי מַעֲיָם דְּתַמְזָן קְנִימַת זְהֵמָא לְנַפְקָא לְבַר. יָשׁוּב דָּא מִזְחָא וְרָאָה דְּתַמְזָן נִשְׁמַתָּא מִתְּיַשְׁבָּא לְמַלְפָּא [אצ"ל: לְמַלְאָה] בְּדָקָא יָאוּת.

ועוד, אדם אֵיהו עֲלֵמָא, דְּאֵיהו שְׁלִישׁ יָם, שְׁלִישׁ מְדַבְּר, דְּלִפְא אֵיהו יָמָא, דְּתַמְזָן דְּמָא קְאָים, וּמְנַה נְפִיק לְכָל סְטָר. וּבַה כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם וְכוּ' אֶל מְקוֹם שְׁהַנְחָלִים הוּלְכִים (קהלת א ז). שְׁלִישׁ מְדַבְּר, אֵלִין בְּנֵי מַעֲיָם דְּתַמְזָן קְנִימַת זְהֵמָא לְנַפְקָא לְבַר. יָשׁוּב דָּא מִזְחָא וְרָאָה דְּתַמְזָן נִשְׁמַתָּא מִתְּיַשְׁבָּא לְמַלְפָּא [אצ"ל: לְמַלְאָה] בְּדָקָא יָאוּת.

ועוד, בְּגוּף נְמֻצָאִים שְׁרֵטוּטִים,¹⁴² וְנִרְאִים [עַל יְדֵיהֶם] עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. עֲלִיוֹנִים – מִצַּד שֶׁל הַגּוּף, וְכָל הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּמִשְׁךְ שִׁישָׁה יָמִים [שֶׁל בְּרֵאשִׁית] הַכֹּל בְּסוּד אָדָם קְנִימִים.¹⁴³ לְפִיכֵךְ בְּסוּף [מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית] כְּתוּב: נַעֲשֶׂה אָדָם (בְּרֵאשִׁית א, כו), שְׁחַרְי כָּל מַה שֶׁנִּבְרָא, הַכֹּל בְּסוּד שֶׁל אָדָם נַעֲשֶׂה, וְכָל יוֹם הָיָה יוֹצֵא חֵלֶק [מִמֶּנּוּ]. וְאַחַר כֵּן, כָּל [הַחֲלָקִים] הַתְּחַבְּרוּ כְּאַחֵד, וְהוֹצִיאוּ אָדָם שְׁלָם בְּכָל.

ועוד, דְּגוּפָא תַמְזָן קְנִימָן שְׁרֵטוּטִין וְאַתְחַזְזִין עֲלֵאִין וְתַתֵּאִין. עֲלֵאִין מְסֻטְרָא דְנִשְׁמַתָּא. תַתֵּאִין מְסֻטְרָא דְגוּפָא. וְכָל עוֹבְדִין דְּאַתְעֵבִידוּ בְּכָל שְׁתָּא יוֹמִין, כְּלָהוּ בְּרִזָּא דְאָדָם קְנִימִין. בְּגִין כֵּן בְּסוּפָא כְּתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם (בְּרֵאשִׁית א כו). דְּהָא כָּל מַאי דְאַתְבְּרִי כְּלָא בְּרִזָּא דְאָדָם הָוָה, דְּהָוָה נְפִיק חוּלְקָא לְיוֹמָא. לְבַתֵּר כְּלָא אַתְחַבְּר כְּפַחְדָּא, וְאַפִּיקוּ אָדָם שְׁלִים בְּכָלָא.

יום ראשון,¹⁴⁴ [כְּתוּב]: בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְגו'. בְּיוֹם הַהוּא

יומא קְדַמְאָה בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְכוּ'. בְּהַהוּא יוֹמָא אַתְבְּרִי

140. שם תי' ס"ט ק' ע"ב, עיין קנאת ה' צבאות, עמ' ערעז.

141. עי' אוצר המדרשים (אייזנשטיין) עמ' רנג: "ת"ר ישובו של עולם מהלך ת"ק שנה, שליש ים, שליש מדבר, שליש ישוב".

142. עי' ת"ז תי' ע, קכה, ע"א והלאה.

143. עי' זהר לך לך ח"א, צ, ע"ב, ומדרש רבה קהלת פ"א, אות ט'.

144. רבינו מפרש עכשיו הקשר בין ששה ימים של הבריאה והששה חלקים שבאדם.

נִבְרָא אֹר וְחֹשֶׁךְ, וְזֶה גּוֹף וְנִשְׁמָתָה.¹⁴⁵
 אֲבָל בֹּא וְרָאָה, [בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן] הַכֹּל
 הָיָה מִיּוֹם בְּמִיּוֹם,¹⁴⁶ וְזֶה גּוֹף וְנִשְׁמָתָה [שֶׁהָיָה
 בְּרוּכִים בְּיַחַד], הַכֹּל [בְּבַחֲנֵינָת] מִיּוֹם
 שְׁלֹא נִקְרָשׁוּ. [וְאַחֵר כָּד]: וְרוּחַ אֱלֹהִים
 מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם (שֵׁם שְׁמ.ב), [וְרוּחַ
 אֱלֹהִים] – זֶה אֹר וְהַעֲלִיּוֹן שְׁמוּצִיא
 הַמַּעֲשִׂים לְפִי מְקוּמָם.¹⁴⁷ וְאִז: וַיִּבְדֵּל
 אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (שֵׁם שְׁמ.ד)
 – שְׁמֻצֵד הַחֹשֶׁךְ תְּלוּיִם וְאוֹחוּיִם כֹּל אֱלוֹ
 שְׁנֵאמַר עֲלֵהֶם: [וְהָאֲרִץ] הִיתָה תְּהוֹ
 וְבָהוּ [עֵינֵן הָרַע].¹⁴⁸ וְכֵאן [בְּנִגְדֵם בְּאֲדָם]
 יֵשׁ יֵצֵר הָרַע שְׁתֵּלוּי בְּגוֹף [הָרוּמוֹ
 לְאֲרִץ].¹⁴⁹ וְכֹל אֶחָד [הַגּוֹף וְהַנִּשְׁמָתָה]
 פֶּרֶשׁ לְצֵד שְׁלוֹ, זֶה בְּפָנִים וְזֶה בַּחוּץ.

יּוֹמָא תְּנִינָא וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ.
 וְדָא צִלָּם דְּקָאִים בֵּין גּוֹפָא וּבֵין נִשְׁמָתָא.
 וְעוֹד, יְהִי רְקִיעַ וְכוּ' וַיְהִי מִבְּדִיל, דָּא
 חֲצֵר הַכְּבֵד דְּאֶפְסִיק בְּגוֹ גּוֹפָא בֵּין מִין
 עֲלָאִין מְסֻטְרָא דְה' עֲלָאָה, דְּתַמְן אֲבָרִין
 דְּחִיוֹתָא מְסֻטְרָא דְבִינָה חִיִּי הַמְלִיךְ מִין

יּוֹמָא תְּנִינָא וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ.
 וְדָא צִלָּם דְּקָאִים בֵּין גּוֹפָא וּבֵין נִשְׁמָתָא.
 וְעוֹד, יְהִי רְקִיעַ וְכוּ' וַיְהִי מִבְּדִיל, דָּא
 חֲצֵר הַכְּבֵד דְּאֶפְסִיק בְּגוֹ גּוֹפָא בֵּין מִין
 עֲלָאִין מְסֻטְרָא דְה' עֲלָאָה, דְּתַמְן אֲבָרִין
 דְּחִיוֹתָא מְסֻטְרָא דְבִינָה חִיִּי הַמְלִיךְ מִין

145. נשמה כנגד האור המאיר בגוף החשוך, זהר שלח לך קס"ח ע"א; דעת תבונות עמ' נז.

146. עי' זהר בראשית ח"א יז סע"ב, מ' העיקרים, פ' הגאולה. ושם מים במים רמז לתוהו ושם בעולם הנקודים נמצאים שתי הצורות (העליונים והתחתונים), הצורה הרוחנית והצורה הגשמית, עי' קל"ח פתח לט עמ' קמו.

147. עי' זהר ויצא ח"א קנ"ו ע"א.

148. וגם ענין המ"ק, עי' ת"ז תי' נ"ד, פז, ע"ב.

149. ובכן ישנם כאן שני סוגים של רקיע, רקיע הראשון, סוד הפרגוד המבדיל בין כתר עליון לחכמה עליונה, עי' אדיר במרום ח"ב, עמ' עח; ורקיע שני המבדיל בין אימא לשכינה.

150. כך נראה לפי המשך הדברים, שבני מעיים הם מצד השכינה - ה' תתאה.

151. זהר בראשית ח"א, יז, סע"ב.

בינה, חיי המלך, ובין מים תחתונים – בני מעים מצד השכינה (ה' תחתונה), ששם אברים של המזון, מצד השכינה, שלחן המלך.

יום שלישי, [פתוב]: ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים וגו' (שם שם, ט) – אלו מים תחתונים. וזה גוף, שעולה [בלו] להתקשר באותה אות ברית [יסוד] להוציא משם תולדות. בא וראה, בשעה שהגוף נבנה, הכל נבנה כך, [דהינו] על פי הסוד הזה כדי להתקשר לאותו מקום [הברית] להוציא תולדות אחר כך כמו שראוי. לפיכך, יקוו המים וגו', ותראה היבשה – בכללות אחת [הגוף והברית]. ואחר כך: [ויאמר אלהים] תדשא הארץ – אלו האברים שמתחלקים [בגוף] למיניהם, לפי סודות עליונים.

יום רביעי, [פתוב]: יהי מארת ברקיע השמים וגו' (שם שם, יד) – אלו שתי העינים. בסוד של שמש וירח ודאי ועומדים לבקע בחשכה לחוץ. ואת הכוכבים (שם, שם) – אלו שאר שרטוטים, שגראים בכל צדדי הגוף.

יום חמישי, [פתוב]: ישרצו המים [שרץ נפש חיה ועוף] (שם שם, כ) – [המים] זו הנשמה,¹⁵² שהרבה מעשים תלויים בה. והרבה מלאכים עליונים נתמנו לשמשה, בנגד כל מעשיה, כמו שראוי.

תמאין בני מעים מסטרא דשכינתא. תמן אברין דמזונא מסטרא דשכינתא שלחן דמלכא.

יומא תליתאה ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים וכו', אליו מין תמאין. ודא גופא דסליק עלה לאתקשרא בהווא את ברית לאפקא מתמן תולדין. תא חזי בשעתא דגופא אתבני, כלא אתבני הכי ברזא דא לאתקשרא להווא אתר לאפקא תולדין לבתר פדקא חזי. בגין כך יקוו המים וכו' ותראה היבשה בכלל חדא. לבתר תדשא הארץ, ואליו כמה אברין דמתפרשאן לזיניהו לפום רזין עלאין.

יומא רביעאה יהי מארת ברקיע השמים וכו'. אליו תרין עינין. ברזא דשמשא וסיהרא ודאי קימין לבקעא בחשכא לבר. ואת הפוכבים אליו שאר שרטוטין דמתחזין בכל סטריין בגופא.

יומא חמשאה ישרצו המים. דא נשמטא, דכמה עובדין תלין מנה. וכמה ממנו עלאין אתמניאו לשמשא לכל עובדא פדקא חזי לקבליהו.

יום ששי, [פתוב]: תוצא הארץ (וגו')
 [נפש חיה למוינה] (שם שם, כד), שהרי
 המעשים נמצאים [גם] בגוף [וגם]
 בנשמה.¹⁵³ וכל המלאכים מצוים כך על
 כל המעשים של זה ושל זאת כמו
 שראוי.

אחרי הכל [מעשה הבריאה נאמר]:
 נעשה אדם (שם שם, כו), בכלל כל אלו
 הבריאות שתלויות ממנו. כל זה [הוא
 סוד הפסוק] בראשית ברא אלהים וגו'
 – זו הבריאה בהתחלה.¹⁵⁴ ואחר כך:
 ולכל היד החזקה – זה הפיוס, לחזק
 כל הנבראים במקומם, מפגנים ומפחזין
 בראוי.

ועוד, נשמה היא [סוד] אדם.¹⁵⁵
 [לעמיתה] הגוף, הוא בשר אדם.¹⁵⁶
 שעליו [פתוב]: איש איש אל כל שאר
 בשרו לא תקרבו לגלות ערוה (ויקרא
 יח, ו), [אמנם] החבור הנעשה בקדשה
 נאמר עליו: על פן יעזב איש וגו' ודבק
 באשתו [והיו לבשר אחד] (בראשית
 כד), דבקות מצד הנשמה [שהיא סוד
 האיש]. אז: והיו לבשר אחד – בגוף.
 אבל חבור שלא פראוי, הוא חבור שלא
 נמצאת בו הנשמה, [החבור] הוא בגוף
 [בבשר] בלבד. לפיכך, אין הוא חבור

יומא שתיתא תוצא הארץ וכו'. דהא
 עובדין קימין בגופא ובנשמתא. וכלהו
 ממנו הכי מתפקדן על פלהו עובדין
 דהאי ודהאי פדקא יאות.

בתר כלא נעשה אדם, בכללא דכל אלין
 ברין דתלין מנה. כל דא בראשית ברא
 אלהים וכו' דא בריאה בקדמיתא. לבתר
 ולכל היד החזקה, דא סיומא, לאתקפא
 פלהו ברין באתריהון מלגו ומלבר
 פדקא חזי.

ועוד, נשמתא איהי אדם. גופא בשר
 אדם. בה איש איש אל כל שאר בשרו
 לא תקרבו לגלות ערוה (ויקרא יח ו).
 דחבורא דאתעביד בקדשא אתמר בה
 על פן יעזב איש וכו' ודבק באשתו,
 דבקוּתא מסטרא דנשמתא. פדין והיו
 לבשר אחד בגופא. אבל חבורא דלאו
 פדקא יאות, חבורא לא אשתכח
 בנשמתא אלא בגופא לחוד. בגין כך

153. שאין מעשה לנשמה בלא הגוף, עי' ת"ז תי' ס"ז, צח, ע"א.

154. בראשית זה מאמר ראשון, נעשה אדם בצלמנו, זה הסיומא, כנגד הפסוק האחרון של התורה: ולכל היד החזקה.

155. עי' זהר יתרו ח"ב, עו, ע"א.

156. עי' זהר בראשית ח"א, כ, ע"ב.

כָּלֵל. וְהַמְּזוֹר, הוּא זֶה שְׁיוּצֵא מִחִבְי מְחִיבֵי כְרִיתוֹת, שְׁאִין שֵׁם חֲבוּר כָּלֵל, וְאֵלֹהֵי הַם אֲמוֹת הָעוֹלָם, [דְּהִינּוּ] שְׁנַחֵשׁ בָּא עַל חוּהַ וּמִשֵּׁם יֵצְאוּ אֲמוֹת אֱלֹהֵי¹⁵⁷ אֲבָל הַיּוֹת שֶׁהַחֲבוּר [שֶׁל חוּהַ וְהַנְּחֵשׁ] לֹא נִמְצָא אֶלָּא [בְּסוּד] הַגּוֹר, לְפִיכֵד הֵם הַמְּשִׁיכוֹ [בְּחִינַת] גּוֹר מִן הָאֲדָרִים¹⁵⁸ [אֲבָל] לֹא הִנְשָׂמָה, וְעֲלֵיהֶם [פְּתוּב]: לֹא יָבֵא מְזוֹר בְּקֹהֵל יְהוָה (דְּבָרִים כג), [הַחוּטָא] הַגְּדוֹל מִכֵּלֶם, הוּא הַרְשָׁע הַטְּמֵא [דְּהִינּוּ הַנְּחֵשׁ]. וְהַנְּחֵשׁ הוּא: מְעוֹת שֶׁלֹּא יוּכַל לְחַקֵּן (ע"פ קֹהֵל א, טו), וְהוּא, שְׁבֵא עַל הָעֲרוּהַ וְהוֹלִיד מִמֶּנָּה מְזוֹר.¹⁵⁹ וְלְפִיכֵד, הוּא צָרוּךְ לְהֶאֱבֹד מִהָעוֹלָם. וְגַם הֵהוּא מְזוֹר צָרוּךְ לְהֶאֱבֹד, וְאֵלֹהֵי הָאֲמוֹת שְׁלוֹ. אוֹ: בְּלַע הַמּוֹת לְנִצָּחַ וְגו' וְחֲרַפְתָּ עִמּוֹ יָסִיר (יְשַׁעְיָה כה, ח) – אֵלֹהֵי אֲמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, חֲרַפְתָּ עִמּוֹ וְדָאִי. וּמִי שֶׁמְעַרְבֵי זָרְעוֹ בְּאִשָּׁה גּוֹיָה, נֶאֱמַר בּוֹ: וּבָעַל בְּתֵי־אֵל נָכַר (מְלָאכֵי בִיא), זֶה לִילִית הַרְשָׁעָה. שְׁהֲרִי הִיא מְזוֹדְמֵנַת אֶצֶל אוֹתָהּ [גּוֹיָה] טְמֵאָה, וְהוּא [הַחוּטָא] נִקְשָׁר אֲלֵיהָ וְדָאִי. וְעַל דְּרָדָּ זֶה [בְּקֹדְשָׁה], מִי שֶׁמְשַׁמֵּשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ בְּקֹדְשָׁה כְּמוֹ שְׂרָאוּי, הַשְּׂכִינָה פּוֹרְשֶׁת כְּנַפְיָה עַל אוֹתָהּ אִשָּׁה,¹⁶⁰ וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פּוֹרֵשׁ כְּנַפְיוֹ עָלָיו (עַל הָאִישׁ). וְנֶאֱמַר עֲלֵיהֶם: [מִי מִנֶּה עֹפֵר

לִית אִיהוּ חֲבוּרָא כָּלֵל. וּמְזוֹר דָּא דְנִפְיָק מְחִיבֵי כְרִיתוֹת דְלִית תַּמָּן חֲבוּרָא כָּלֵל, וְאֵלִין אֲמִין דְעֲלָמָא, דְנַחֵשׁ בָּא עַל חוּהַ וּמִתַּמָּן נִפְקוּ אֲמִין אֵלִין. אֲבָל בְּגִין דְלֹא אֲשַׁתְּכַח חֲבוּרָא אֶלָּא בְּגוּפָא, בְּגִין כְּדָ גוּפָא אֲמִישִׁיכוּ מִסְטָרָא דְאָדָם וְלֹא נִשְׁמַתָּא. וּבְהוּ לֹא יָבֵא מְזוֹר בְּקֹהֵל ה' (דְּבָרִים כג ג). וְיִתִיר מִכֵּלָּא הֵהוּא חִיבָא מְסַאָבָא. וְנַחֵשׁ אִיהוּ מְעוֹת שֶׁלֹּא יוּכַל לְחַקֵּן, שְׁבֵא עַל הָעֲרוּהַ וְהוֹלִיד מִמֶּנָּה מְזוֹר (יבמות כב:). דְבְּגִין כְּדָ אֲצִטְרִיף אִיהוּ לְאֲשַׁתִּי צָאָה מְעֲלָמָא. וְהִכִּי הֵהוּא מְזוֹר אֲצִטְרִיף לְאֲשַׁתִּי צָאָה, וְאֵלִין אֲמִין דִּילָהּ. כְּדִין בְּלַע הַמּוֹת לְנִצָּחַ וְכוּ' וְחֲרַפְתָּ עִמּוֹ יָסִיר (יְשַׁעְיָה כה ח) אֵלִין אֲמִין עַע"ז, חֲרַפְתָּ עִמּוֹ וְדָאִי. וּמֵאֵן דְעָרִיב זָרְעָה בְּאִתְתָּא נִוְכְרָאָה, אֲתִמַּר בֵּהּ וּבָעַל בְּתֵי אֵל נָכַר (מְלָאכֵי ב יא) דָּא לִילִית חִיבָתָא. דְהָא אִיהִי אֲזוֹדְמֵנַת לְגַבִּי הִיא מְסַאָבָתָא, וְאִיהוּ בֵּהּ אֲתַקְשָׁר וְדָאִי. כְּגוֹנָא דָּא מֵאֵן דְמְשַׁמֵּשׁ בְּאִתְתָּהּ בְּקֹדְשָׁה כְּדָא יָאוּת, שְׂכִינְתָא פְרִשְׁתָּ גְדַפְהָא עַל הִיא אֲתִתָּא, וְקֹדְשָׁא בְרִיף הוּא פְרִישׁ גְדַפּוּי עֲלֵהּ. וְאֲתִמַּר בֵּהּ

157. לכן גם האומות יש להם צורת אדם.

158. ע"י זהר שם ח"א, לו, ע"ב.

159. ע"פ קהלת א טו, ודרשו חז"ל את הפסוק ביבמות כב, ע"ב על הבא על הערוה ע"י גם חגיגה ט, ע"א; אדיר במרום ח"ב עמ' כד, תקט"ו תפלות, ת' נב, ת' רעז.

160. ע"י גם בזהר וישלח ח"א, קעו, ע"א.

יעקב] ומספר את רבע ישראל (במדבר כג, א), או [דהיננו גם התולדות] מקדשים כלם בקדשה כמו שראוי. אבל אם [האדם] לא נזהר בקדשה כמו שראוי, [או] הסטרא אחרא מזדמנת שם, ומה שנמשך ממנה נמשך באותו ולד.¹⁶¹ ועל זה פתוב: אבות אכלו בסר ושני בנים תקהינה (ירמיה לא, כח), אבל אם [האדם] מתקדש כמו שראוי בקדשה של אדונו, או נאמר עליו: זרע קדש מצבתה (ישעיה ויג), [הזרע] מההוא קדש [חכמה דאריד] עליון ודאי [יצא].

והנה אברהם הוקן החסיד בא, פתח ואמר: רבי רבי, ודאי הרבה סודות עליונים וכללים בדיוקן של אדם, ואדם הוא כולל הכל בכלל אחד. והשכינה מתקשרת עליו לקשר הכל בקשר אחד. לפיכך [פתוב]: ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו (בראשית ב, ט) שימצא הכל בישוב אחד.¹⁶² אבל בזמן שחטא האדם, הכל התקלקל, והתגלה [הקלקול] בדורות שלו [דהיננו עשרה דורות מאדם עד נח, שהקציפו למקום]. בא וראה, בזמן [שהאדם] חטא, התחלה השכינה להסתלק, והכל התקלקל. מה הסתלק? סוד זה [נרמז בפסוק]: 'יום הששי ויכלו השמים והארץ (שם א, לא; בא), כאן נכלל השם הקדוש יהו"ה ברוך הוא. אבל [השם הזה נכלל] בשני

ומספר את רבע ישראל (במדבר כג י). כדין מתקדשין פלהו בקדשה פדקא יאות. אבל אי לא אזדהר בקדשתא פדקא יאות, סטרא אחרא אזדמנת תמן, ומשיכו מנה אתמשך בההוא ולדא. עלה פתיב אבות אכלו בסר ושני בנים תקהינה (ירמיה לא כח). אבל אי בקדשה דמארה אתקדש פדקא יאות, כדין אתמר בה זרע קדש מצבתה (ישעיה ו יג) מההוא קדש עלאה ודאי.

והא אברהם סבא חסידא אתי פתח ואמר, ר' ר' ודאי פמה רזין עלאין פלילין אנון בדיוקנא דאדם. ואדם הנה פליל פלא בכללא חדא. ושכינתא מתקשרא עלה לקשרא פלא פקישורא חדא. בגין כך ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו (בראשית ב יט) לאשתפחא פלא פישובא חדא. אבל בזמנא דחב אדם פלא אתקלקל, ואשתמודע באנון דרין דילה. תא חזי בזמנא דחב שראת שכינתא לאסתלקא, וכלא אתקלקל. מאי אסתלק. אלא רזא דא יום הששי ויכלו השמים והארץ (שם א לא). הקא פליל שמא קדישא יהו"ה ב"ה. אבל

161. עי' זהר אחרי מות ח"ג, פ, ע"א.

162. עי' ת"ז ת"י נו, צא, ע"ב.

פְּסוּקִים.¹⁶³ וְלָמָּה? אֵלֶּא שְׂפָאן נַעֲשֶׂה
הַפְּרוּד. וְסוּד הַדְּבָר [הוא מה שפְּתוּב]:
[זוה שְׁמִי] לְעֵלָם (שְׁמוֹת ג,טו),
[לְהַעֲלִימוֹ]¹⁶⁴ פְּתוּב, וְזוה ו"ה [פְּנֵד ו"א
וְנוק'] שְׁנַעֲלָמוּ בְּגִלְלַת הַסְּמָרָא אַחֲרָא –
עֲרוּהָ הַעוֹמֶדֶת לְאַחֲזוּ בְּהֵם [בְּזוּ"ן] כְּמוֹ
שְׂפָתוֹב עֲלֵיהֶם: וַיִּדְעוּ פִּי עִירְמִים הֵם
(בְּרֵאשִׁית ג,ז), וְלִפְיָקֵד, נִשְׁאָר הַשֵּׁם י"ה.
וְסוּד הַדְּבָר: וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְהוָה
אֱלֹהִים מִתְּהַלְּף בְּגֵן (שֵׁם שֵׁם,ח), [יְהוָה
אֱלֹהִים] – אֵלוֹ ו"ה, שְׁהִיּוּ מִסְתַּלְקִים
וְהוֹלְכִים. בְּגִלְלַת הו"ה נֶאֱמַר לוֹ: אֵיבָה
(שֵׁם שֵׁם,ט), א"י כ"ה, שו"ה הֵם
[בְּגִימְטְרִיָּה] א"י. וּבְגִלְלַת שְׁהֵם [הו"ה]
נִסְתַּתְרוּ, הַתְּחִזְקוּ פְּנֵדָם י"א אַרוּרִים,
שְׁנַתְנוּ אַחַר כֶּד בְּתוֹרָה [כְּדִין] לְכַפּוֹת
אוֹתָם.¹⁶⁵ וְהַפֵּל [דְּהִינּוּ א"י] נִסְתַּלַּק
לְאוֹתוֹ כ"ה [שָׁל אֵיכ"ה] לְהִיּוֹת נוֹדֵד
בְּגִלוֹת. אֲבָל בֹּא וּרְאֵה, עֲשֶׂרָה דוֹרוֹת
הֵם, [וְהַסְּפָה], פִּיּוֹן שְׁחָטָא אָדָם
וְנִתְקַלְקַל, בְּלָם נִתְקַלְקְלוּ אַחֲרָיו. עַד
שְׂפָא נַח, וְנִתְקַן עַל יְדוֹ הַעוֹלָם.¹⁶⁶ וְזוה
סוּד עֲשֶׂרָה מֵאֲמֻרוֹת שְׂפָהֶם נִבְרָא
הַעוֹלָם (אֲבוֹת פ"ה, מ"א), וְהַפֵּל בְּסוּד
אָדָם [שְׁנַכְלָלוּ ב'ו].

בְּתַרִּין קְרָאֵי אִיהוּ. אֲמַאי? אֵלֶּא דְהָכָא
אֲתַעְבִּיד פְּרוּדָא. וְרָזָא דְמַלְאָה לְעֵלָם
פְּתִיב, וְדָא ו"ה דְאַטְמָרוּ, בְּגִין סְטְרָא
אַחֲרָא עֲרוּהָ דְקִנְמַת לְאַתְאַחֲדָא בְּהוּ,
דְכַתִּיב בְּהוּ וַיִּדְעוּ פִּי עִירְמִים הֵם
(בְּרֵאשִׁית ג ז). וּבְגִין כֶּד אֲשַׁתְּאָר שְׁמָא
י"ה. וְרָזָא דְמַלְאָה וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה'י
אֱלֹהִים מִתְּהַלְּף בְּגֵן (שֵׁם שֵׁם ח) אֲלִין
ו"ה דְהוּוּ מִסְתַּלְקוֹן וְאַזְלִין. ו"ה בְּגִינֵיהוּ
אֲתַמַּר לָהּ אֵיבָה (שֵׁם שֵׁם ט), א"י כ"ה.
דו"ה אִיהוּ א"י. וְלִקְבַל דְאַנּוֹן אֲטְמָרוּ,
אֲתַתְּקִפוּ י"א אַרוּרִים, דְאַתְיְהִיבוּ לְבַתֵּר
בְּאוּרִיתָא לְאַכְפִּיָּא לוֹן. וְכֵלָא אֲסַתְּלַק
לְהֵהוּא פ"ה, לְמַהוּי מְנַדָּא בְּגִלוֹתָא.
אֲבָל תָּא תְּזִי עֲשֶׂר דְרִין אַנּוֹן דְכִיּוֹן דְחָב
אָדָם וְאַתְקַלְקַל, כְּלָהוּ אֲתַקְלָקְלוּ
אַבְתְּרָה. עַד דְאַתָּא נַח לְאַתְתַּקְנָא בְּה
עֲלָמָא. וְרָזָא דָּא עֲשֶׂר אֲמִירָן עֲשֶׂרָה
מֵאֲמֻרוֹת דְבְּהוּ אֲתַבְּרִי עֲלָמָא, כֵּלָא בְּרָזָא
דְאַדָם.

163. יום השישי - נמצא בפסוק לא, בסוף פרק א, ו "ויכולו השמים" בפסוק א' שבפרק ב'. עי' גם באדיר במרום עמ' שלב.

164. דהיינו להעלים השם, עי' קדושין עא, ע"א.

165. נזכרים בפרשת כי תבוא, דברים כז, ועי' רש"י שם פסוק כ"ד, ואף שבפרטם הם "ב, יש שני ארורים בפרשה אחת, ועי' ש דארור אשר לא יקים כולל כולם, ולא במנין.

166. שכן עשרה דורות שבין אדם לנוח (צדיק יסוד עולם), הם מגלים עשר מדרגות של הבריאה שנכלל, באדם הראשון; עי' זהר בראשית ח"א, נח, רע"ב.

[מאמר] ראשון: בראשית (בראשית א,א), עליו אמרו חכמים,¹⁶⁷ בראשית, גם הוא מאמר. וזה פתח עליון, שהוא בללות הכל,¹⁶⁸ אור של כל האורות, שכלל תלוי ממנו ודאי. וזה [סוד] בראשית, ב"א ש"ת.¹⁶⁹ [ש"ת] – ששה תחתונות [חג"ת נה"י], [ג' אותיות] ב"א – שלשה עליונות [חב"ד]. פתח, בללות הכל.¹⁷⁰ אבל בזמן שהיה לבר, היה מאיר למטה אור דק שעמד שלא התחזק, והדברים לא עמדו במקומם. לפיכך פתח והארץ היתה תהו ובהו¹⁷¹ וגו', שהרי אלו האחרים [פוחות הרע] היו עומדים להתחזק על הארץ, בגלל האור שהעלם ממנה. וסוד זה [ההעלם] הוא: קמץ – [סתום, בחי' פתח].¹⁷² ואחר כך [מאמר שני]:

ויאמר אלהים יהי אור (שם, א,ג) – מצד של חכמה [פתח].¹⁷³ וכאן נפתחו הדברים להתקן. ובזמן שחטא אדם [הראשון], אותו קשר ראשון נפתח.¹⁷⁴

קדמאה בראשית (בראשית א א) עלה אמרו רבנן בראשית נמי מאמר הוא (ר"ה לב). ודא פתח עלאה דאיהו פללא דכלא, בוצינא דכל בוצינין דכלא תליא מנה ודאי. ודא בראשית ברא שית, שית תתאין. ברא תלת עלאין פתח פללא דכלא. אבל בזמנא דאיהו לחודה הנה נהיר לתתא נהירו דקין קאים דלא אתתקף, ומלין לא קימין פאתניהו. בגין כך והארץ היתה תהו ובהו וכו' דהא אנון אחרנין הו קימין לאתתקפא על ארעא, בגין נהירו דאסתים מנה. ורנא דא קמץ. לבתר

ויאמר אלהים יהי אור מסטרא דחכמה. והכא אתפתחו מלין לאתתקנא. ובזמנא דחב אדם, ההוא קשרא קדמאה אשפרי. לבתר בקין

167. בזהר שמות ח"ב קעת, עב, ד"ה פרקא; ראש השנה לב ע"א.

168. עי' ת"ז תי' יב, כז, ע"א, אדיר במרום ח"ב עמ' סב"סג, עה; קל"ח פתח יד"טו.

169. ת"ז תי' יא, כו, ע"ב.

170. עי' זהר ואתחנן ח"ג רסט, סע"א, במלה בראשית נרמזו העשר ספירות, בש"ת נרמזו ו' קצוות: חסד, גבורה תפארת, נצח, הוד, יסוד והמלכות הכוללת אותם; במילה ברא נרמזו ג' עליונות דהיינו חכמה בינה ודעת.

171. דהיינו שהעולם היה במצב של אי קיום זהו הסוד של העולם התוהו בבחינת הזיקין דאתלהטו ואתדעכו, קל"ח, פתח לרי"מ.

172. עי' ת"ז תי' ע, קכט, ע"ב.

173. עי' ת"ז שם.

174. עי' היטב בזהר ויחי רכא, סע"א, ורע"ב, בחי' עץ חיים תורה.

אתתקף חשוכא על נהורא. ודא גרים
לבתר חשוכא דאריתא.

אחר כך [בחטא] קון התחזק החשך על
האור. וזה גרם אחר כך החשך בתורה.

תליתאה ויאמר אלהים יהי רקיע
מסטרא דבינה. רקיע דע"ג חינון. ודא
אתקלקל בדרא דאנוש, דכתיב בה אז
הוחל לקרא בשם ה' (שם ד כו). ורזא
דא הכא תליא ע"א, לאפרדא אימא
מע"ג בנין. ורזא דמלה אלה אלהיך
(שמות לב ד). ודא אז הוחל לקרא, א"ז
א' ז', אימא על בנין. ודא הוחל לקרא
בשם ה', למיהב אתר לסטרא אחרא
בפלחנא דפלוהו לה.

שלישי: ויאמר אלהים יהי רקיע (שם,
שם ו) - מצד של בינה. רקיע [בינה]
שעל גבי החיות.¹⁷⁵ וזה התקלקל בדור
אנוש, שפתיב עליו: אז הוחל לקרא
בשם יהוה (שם ד,כו), וסוד זה, שבאן
[בבינה - אלהים] תלויה עבודת
אלילים [אלהים אחרים], להפריד אימא
[מ"י] מעל גבי בנים [אל"ה]. וסוד
הדבר: אלה אלהיך (שמות לב,ד).¹⁷⁶ וזה
[מה שפתיב לגבי אנוש]: א"ז - הוחל
לקרא, א"ז א' ז', א', פנגר] אימא על
בנים [שהם פנגר ז' תחתונות, זעיר
ונוקביה, הקדוש ברוך הוא והשכינה].
וזה: הוחל לקרוא בשם יהוה, לתת
מקום לסטרא אחרא, בעבודה שעברו
אותה.

רביעאה ויאמר אלהים יקוו המים
מסטרא דחסד. דקאים לרהטא לאתר
דאתחזי לה.

רביעי: ויאמר אלהים יקוו המים (שם,
שם ט) - [מים] מצד של חסד שעומד
להתפשט למקום שראוי לו.

חמשאה ויאמר אלהים תדשא הארץ
מסטרא דגבורה. לאתתקנא לקבל
דכורא פדקא חזי. לאתחברא בחבורא
חד ימינא ושמאלא.

חמישי: ויאמר אלהים תדשא הארץ
(שם, שם יא) - מצד הגבורה. לתקן
אותה פנגר הזכר כמו שראוי. להתחבר
בחבור אחד ימין ושמאל.¹⁷⁷

175. ע"פ יחזקאל א,כב. ע"י זהר ויקהל ח"ב, ריג, ע"א.

176. ע"י היטב בזהר כי תשא ח"ב, קצג, ע"ב; לעיל בהקדמה, שהערב רב הפריד מ"י מאל"ה, מ"י הוא סוד הבינה
(נ' שערי בינה) אל"ה הוא סוד ו' קצוות. מ"י ואל"ה הם אותיות אלהים.

177. ע"י זהר בראשית ח"א מו, ע"א.

שְׁשִׁי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת (שם,
שם,יד) - מִצַּד הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי
[תּוֹפְאֶרֶת].

שְׁבִיעִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם
(שם, שם,כ), מִצַּד נִצְח לְיָמִין.

שְׁמִינִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ
(שם, שם,כד) - מִצַּד הוֹד לְשִׁמְאֵל.

תְּשִׁיעִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם
(שם, שם,כו) - מִצַּד הַצַּדִּיק [יְסוּד].

עֲשִׂירִי: וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ (שם,
שם,כח) - מִצַּד הַמַּלְכוּת, וְכֵן נִכְלָל
[הַמְאֹרֶת]: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נִתְּתִי
(וְגו') [לְכֶם אֶת כָּל עֲשׂוֹב זְרַע...], (שם,
שם,כט), מִצַּד הַמַּלְכוּת וְדָאִי. שְׁהִיא
כְּלָלוֹת הַכֹּל,¹⁷⁸ וְכֵן נִמְצְאָת הַעֲבוּדָה
לְתַקּוֹן הַכֹּל. כְּכֹל אֱלוֹ עֲשֶׂרֶה דוֹרוֹת
[מֵאָדָם עַד נֹחַ] הִתְקַלְקְלוּ הַדְּבָרִים
שֶׁנִּבְרְאוּ בְּהַתְחִלָּה. עַד שֶׁבָּא נֹחַ, שָׁבוּ,
עֲמַד הָעוֹלָם לְהַתְקַן בְּדֶרֶךְ אַחֲרֵת.

קָם מִטְט' שָׂרָא רַבָּא וְאָמַר, בְּרִיךְ אַנְתָּ
אֲבָרְהָם דְּאַנְתָּ אִיהוּ דְּבָךְ אַתְּמַקֵּן עַלְמָא
בְּדָקָא יָאוּת. דְּאַתְמַר בְּךָ שְׁכָל הַדּוֹרוֹת
הָיוּ מְכַעֲסִים וּבָאִים עַד שֶׁבָּא אֲבָרְהָם
אָבִינוּ וְקִבַּל עָלָיו שְׁכַר כְּלָם (אֲבוֹת ה' ב).
תָּא חֲזִי מִזְמַנָּא דְּחָב אָדָם שְׁרִי עַלְמָא

שְׁתִּיתָאָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת
מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא.

שְׁבִיעָאָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם
מִסְטָרָא דְּנִצְח לְיָמִינָא.

תְּמִינָאָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ
מִסְטָרָא דְּהוֹד לְשִׁמְאֵלָא.

תְּשִׁיעָאָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם
מִסְטָרָא דְּצַדִּיק.

עֲשִׂירָאָה וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ מִסְטָרָא
דְּמַלְכוּת. וְהָכָא כְּלִיל וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה
נִתְּתִי וְכוּ' מִסְטָרָא דְּמַלְכוּת וְדָאִי דְּאִיהִי
כְּלָלָא דְּכָלָא, וְכֵן קָיְמַת פְּלַחְנָא
לְאַתְמַקְנָא כְּלָא. כְּכֹלְהוּ עֲשֶׂרֶה דְּרִין אֲלִין
אַתְמַקְלָלוּ מַלְיִן דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּקַדְמִיתָא.
עַד דְּאַתָּא נֹחַ, דְּבֵיהּ קָאִים עַלְמָא
לְאַתְמַקְנָא בְּאַרְח אַחֲרִינָא.

קָם מִטְט' שָׂרָא רַבָּא וְאָמַר, בְּרִיךְ אַנְתָּ
אֲבָרְהָם דְּאַנְתָּ אִיהוּ דְּבָךְ אַתְּמַקֵּן עַלְמָא
בְּדָקָא יָאוּת. דְּאַתְמַר בְּךָ שְׁכָל הַדּוֹרוֹת
הָיוּ מְכַעֲסִים וּבָאִים עַד שֶׁבָּא אֲבָרְהָם
אָבִינוּ וְקִבַּל עָלָיו שְׁכַר כְּלָם (אֲבוֹת ה' ב).
תָּא חֲזִי מִזְמַנָּא דְּחָב אָדָם שְׁרִי עַלְמָא

178. עי' זהר פנחס ח"ג, רלט, ע"א.

179. דהיינו, שבנוח לא נתקן העולם לגמרי עד שבהבראם, שהוא סוד בהבראם.

לְהַחֲשִׁיד, בְּגִלְל שְׁחַחֲשָׁד הַתְּחִזֵּק עַל
הָאוֹר. עַד שָׁבָא נָח, וְעַל יְדוֹ יֵצֵא אוֹר
לְעוֹלָם, שְׁעֻלְיוֹ [וְנֶאֱמַר]: זֶה יִנְחַמְנוּ וְגו'
(בְּרֵאשִׁית הַכַּט), אֲבָל בֹּא וְרֵאָה, בְּוִדְאֵי
אוֹ [בְּזִמְנָן] הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַעֲבִיר
כָּל הַבְּרִיּוֹת הַרְאֵשׁוֹנוֹת [בְּמַבּוּל]. וְזֶה
סוּד, תְּהִי וְבָהוּ שְׁהַתְּחִזֵּק עַל הָעוֹלָם
וְהַחֲרִיב אוֹתוֹ.¹⁸⁰ אֲבָל נָח נוֹלַד בְּהַתְּחִלָּה
לְפָנֵי הַחֲרָבָן, וְחִזַּק [הָעוֹלָם] בְּאוֹר. וְזֹאת
הַסְּפָה שְׁהַתְּחִזֵּק הַרְבֵּה. וְאַחֲרָיו פְּתוּב:
לֹא אֶסֶף לְקַלֵּל עוֹד וְגו' (שָׁם חַכָּא),
בְּזִכּוֹת הַקְּרָבָן שְׁהַקְּרִיב בְּאוֹתוֹ וְזִמְנָן [אַחֲרֵי
הַמַּבּוּל]. וְהַכֵּל מֵאוֹר זֶה שְׁיוֹצֵא מֵהַצְּדִיק
[יְסוּד] לְשִׁכְנֵיהָ, וְזֶה סוּד [הַפְּסוּק]: אֵת
הָאֱלֹהִים [דִּהְיִינוּ עִם הַשְּׁכִינָה]¹⁸¹ הַתְּהַלֵּךְ
נָח (שָׁם וַט), אֲבָל בֹּא וְרֵאָה, נָח הַתְּחִזֵּק
בְּאֵדָם פְּדִי לְתַמְנָן אֹתוֹ, אֲבָל אֵדָם לֹא
הַתְּחִזֵּק בּוֹ [פְּדִי לְהַתְּקַן]. לְפִיכָד
[פְּתוּב]: אִישׁ צְדִיק תָּמִים הִיָּה בְּדַרְתָּיו.
אִישׁ [פְּתוּב] וְלֹא אֵדָם. בְּדַרְתָּיו –
בְּדוֹרוֹת שְׁלוֹ, שְׁעַמְד לְתַמְנָן הַדּוֹרוֹת
הַקְּדוּמִים שְׁהָיוּ [בְּזִמְנָן] אֵדָם. אֲבָל, אֵתָה
[אַבְרָהָם] הַתְּחִזֵּק בְּאֵדָם, וְהוּא הַתְּחִזֵּק
בְּדָ, לְפִיכָד נֶאֱמַר עֲלֶיךָ: הָאֵדָם הַגְּדוֹל
וְגו'¹⁸² (וְהוֹשַׁע יְדַט). וְנֶאֱמַר [בְּדָ]: וְקַבֵּל
עֲלֶיךָ שְׂכָר כָּלֶם (אֲבוֹת, הַב), מֵה שְׁלֹא
נֶאֱמַר בְּנָח. כְּמוֹ שְׁהַתְּחִזֵּק בְּהֵם
[בְּדוֹרוֹת הַקְּדוּמִים], הֵם הַתְּחִזְקוּ בְּדָ,

לְאַתְחַשְׁכָּא בְּגִין חֲשָׁד דְּאַתְתְּקַף עַל אוֹר.
עַד דְּמַטֵּי לְנָח, וּבִה נֶפֶק אוֹר לְעֵלְמָא,
דְּבִה זֶה יִנְחַמְנוּ וְכוּ'. אֲבָל תָּא חֲזִי
דְּוִדְאֵי בְּדִין אַעֲבַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
כְּלָהוּ בְּרִנָּן קְדָמָאִין. וְרִזָּא דָּא תְּהִי וְבָהוּ
דְּאַתְתְּקַף עַל עֵלְמָא וְחֲרִיב לָהּ. אֲבָל נָח
נֶפֶק בְּקְדָמִיתָא עַד לֹא יִתְחַרַב, וְאַתְקִיף
בְּנֵהוֹרָא. בְּגִין כְּף אֲתְתְּקַף יִתִּיר. וְאַבְתְּרָה
כְּתִיב לֹא אֶסֶף עוֹד לְקַלֵּל וְכוּ' (שָׁם חַכָּא)
בְּגִין קְרָבָנָא דְּאַתְקָרִיב בְּהָהוּא זְמָנָא.
וְכֵלָּא בְּנֵהוֹרָא דָּא דְּנִפִיק מֵצְדִיק
לְשִׁכְנֵינָא. וְרִזָּא דָּא אֵת הָאֱלֹהִים הַתְּהַלֵּךְ
נָח (שָׁם ו ו ט). אֲבָל תָּא חֲזִי נָח אֲתְקִיף
בְּה בְּאֵדָם לְאַתְקָנָא לָהּ אֲבָל אֵדָם לֹא
אַתְקִיף בֵּה, בְּגִין כְּף אִישׁ צְדִיק תָּמִים
הִיָּה בְּדַרְתָּיו. אִישׁ, וְלֹא אֵדָם. בְּדַרְתָּיו.
בְּדַרְתָּיו דִּילָהּ, דְּקָאִים לְאַתְקָנָא בְּהוּ דְּרִין
קְדָמָאִין דְּאֵדָם. אֲבָל אֲנָתָּ אֲתְקִיפַת בְּה
בְּאֵדָם, וְאַיְהוּ אֲתְקִיף בְּדָ, בְּגִין כְּף אֲתְמַר
כְּף הָאֵדָם הַגְּדוֹל וְכוּ' (וְהוֹשַׁע יְד טו).
וְאַתְמַר וְקַבֵּל עֲלֶיךָ שְׂכָר כָּלֶם, מֵה דְלָא
אַתְמַר בְּנָח. דְּכַמְהָ דְּאַתְקִיפַת בְּהוּ,

180. עי' קל"ח, פתח נב: "ועל כן מצב השבירה הוא קשה ממצב הקטנות [של ז'א], שבשבירה אין שם השראת אימא כלל, ומשם יוצא החרבן ממש, דהיינו התווה ובוהו. וכן מהתעוררותו היה המבול גם כן, שהחריב חרבן ממש, אלא שיש איזה הפרש ביניהם, שבמבול לא נתעורר לגמרי השבירה כיון שהיה בחינת אימא נשאתת שהיא התיבה [של נוח] וכנגד זה לא נשחתה כל הארץ עצמה אלא כשיעור המחרישה".

181. עי' ת"ז תי' סב, צד, ע"ב.

182. ושם בפסוק: "ושם חרבון לפנים קרית ארבע האדם הגדול בענקים הוא".

ולקחת [שכר] כלם בכללות אחת. ואז
 זכית להקבר יחד אתו [עם אדם
 הראשון במערת המכפלה] מה שלא
 היה כך בנח. זאת ועוד, הבנים
 הקדושים שלך [יצחק ויעקב] זכו
 להקבר אתך, לקים העולם בקיום שלם.
 ואדם [הראשון] נתקן בשלשה אבות,¹⁸³
 בימין שמאל ואמצע. אז השתרשו
 השרשים בראוי, ומשם יצאו שנים עשר
 שבטים קדושים, והם שלש הווי"ת.¹⁸⁴
 מי הוא השלשה עשר? זהו המלך, וזה
 לא נתקן בתחלה [בזמן האבות], אלא
 לאחר כך. ומשה הרועה הנאמן, זכה
 [לתאר] זה בראשונה כמו שכתוב: ויהי
 בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד
 שבטי ישראל (דברים לג,ה).¹⁸⁵ שהרי
 כללות שנים עשר שבטים עושה השלש
 עשרה, וזהו המלך [משה - משיח].

אחר כך, [בא] דוד וירש את [המלכות]
 ירשת עולמים. ואלו שלש מצוות
 שנצטוו ישראל [בכניסתם לארץ]:¹⁸⁶
 למנות להם מלך, למחות זרעו של
 עמלק, ולבנות להם בית הבחירה. שהרי
 עד שמלך לא נמצא בישראל, לא יכלו
 זרע החטאים [עמלק] להכרת.¹⁸⁷ וכל

אתקיפו כך, ונטלת פלא בכלל לא חדא.
 כדן זכת לאתקברא בהדה מה דלאו
 הכי נח. והכי בנין קדישין דילך בהדך
 זכו לאתקברא, לאתקימא עלמא
 בקיומא שלים. ואדם אתתקן בתלת
 אבהו בימינא שמאלא ואמצעיתא. כדן
 אשתרשו שרשין כדקא יאות. מתמן
 נפקו תריסר שבטין קדישין, ואנון תלת
 הווי"ן. תליסר מאן איהו. אלא דא
 מלכא, ודא לא אתתקן בקדמיתא אלא
 לבתר. ומשה רעיא מהימנא זכה לה
 בקדמיתא, דכתיב ויהי בישרון מלך
 בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל
 (דברים לג ה). דהא כללא דתריסר שבטין
 עביד תליסר, ודא מלכא.

לבתר דוד ירית לה ירותא דלעלם.
 ואלין תלת פקודין דאתפקדו ישראל.
 למנות להם מלך. למחות זרעו של
 עמלק. ולבנות להם בית הבחירה. דהא
 עד מלכא לא אשתכח בישראל, לא
 יכלו זרעא דא חיבא לאתעקרא. וכלא

183. עי' ת"ז תי' טו, קט, ע"ב.

184. בשלוש היות ישנם, שתיים עשרה אותיות שהם כנגד יב שבטים, מיהו אח"ד בגימטריה י"ג, ועל זה הוא שואל, מי הוא ה"ג המאחד כולם?

185. עי' ת"ז סוף תי' טו, לא, ע"א.

186. עי' סנהדרין כ, ע"ב.

187. עי"ש.

[הענין הוא] סוד עליון. המלך הוא השלש עשרה [כמנין אה"ד] ודאי, והוא תלוי באותו מזל עליון [ונקה - תקון הי"ג דדיקנא דארד], שעליו [כתוב]: ונקיתי דמם לא נקיתי (יואל ד, כא), ובזמן שנה יתעורר, נאמר בו: ביום ההוא יהיה יהוה אה"ד ושמו אה"ד (זכריה יד, ט), ואז יעברו אלו הממאים מהעולם, שנאמר בהם: ונרגן מפריד אלוף (משלי מז, כח), והכל תלוי בזה המזל [הי"ג - ונקח] ודאי.

ולזמנא דאתי דיתער, כדין פתיב והאלילים כליל יחלף (ישעיה ב יח). ורזא דא יהיה יהו"ה אהד, דו' אתהדר י', לאשתפחא קדשא בריך הוא ושכינתיה בחבורא חד תדיר. ורזא דא פי אעשה כלה בכל הגוים וכו' ונקח לא אנקך (ירמיה ל יא) הא לאתרגין ונקח. וכלה, פי לה' המלוכה, דכדין אודמנת שכינתא לאתחברא תדיר במלכא. בגין כך והאלילים כליל יחלף. דהשתא לזמנין אתתרכת סטרא אחרא דאיהו עשו, עד דייתי יעקב ויטל ברכאן. לבתר ויהי אף יצא יצא יעקב וכו' ועשו אחיו בא מצידו (בראשית כז ל). בגין צידא דילה דנטיל מגו סטר קדישא.

ולעתיד לבוא, שיתעורר [זה המזל], אז כתוב: והאלילים כליל יחלף (ישעיה ב יח), וזה סוד: יהיה יהו"ה אהד, שהיו [של שם הוי"ה] חוזר ל"י, ¹⁸⁸ [אז] הקדוש ברוך הוא והשכינה יהיו בחבור אחד תמיד ¹⁸⁹ וזה סוד [הפסוק]: פי אעשה כלה בכל הגוים וגו' [אך אותך לא אעשה כלה ויפתיך למשפט] ונקח לא אנקך (ירמיה ל"א), אבל לאחרים ונקח. וכל"ה - [ראשי תבות]: פי ליהוה המלוכה (תהלים כב, ט), שאז תהיה תמיד השכינה מזמנת להתחבר במלך. לפיכך [בזמן ההוא]: והאלילים כליל יחלף. שעכשו [רק] לפעמים הפמרא אחרא שהיא עשו היא מגרשת, [וזה] עד שיבוא יעקב ויטול הברכות. אחר כך: ויהי אף יצא יצא יעקב וגו' ועשו אחיו בא מצידו (בראשית כז, ל), ואחיהו של עשו היא בגלל הציד שלו

188. עי' היטב לעיל תי' ס"ה, יהו"ה חוזר להיות יהו"ה - יהו"ה הוא בחינת כתר.

189. כשיהיה ז"א בבחינת י' יהיו ז"ן מחוברים תמיד כמו אבא ואמא שאינם נפרדים לעולם.